Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Philosophia Aristotelica-Thomistica - Cod. Ettenheim-Münster 226

Endel, Roman
Majer, Ferdinand

[s.l.], 1731-1732

Articulus 1us

urn:nbn:de:bsz:31-120354

Visual Library

accidentia, quae fuerunt, nam si daretur accidens in materia ante formam, tunc forma adveniens in materiam faceret compositum accidentale, item materia cum accidente haberet maiorem connexionem quam cum forma substantiali, quia ista perdit corruptionem, non vero accidens. Sed quis non videt hanc absurditatem? Quod accidentia non sit in materia, sed in toto composito, tum forte in [illegible] discrimen inter accidentia propria et communia non est hoc, quasi ista possent dari in pluribus subiectis, sed quod accidentia propria habent nexum cum subiectis, cum sint ipsius proprietates: accidentia communia autem connexionem contingentem, et ideo a nobis appellantur talia, quae etiam ab adversariis non aliter intitulantur.

Quaestio 3.tia
De
alteratione
Articulus 1us
Quid et quotuplex sit alteratio.

Dicendum est, 1mo alteratio tribus praecipue modis potest spectari. 1mo late, in quantum facit alterum et in hoc sensu convenit N. 439
omni motui accidentali terminato ad quantum et quale. 2do spectatur stricte in quantum est acquisitio qualitatis in instanti veluti fit illuminatio, sensatio, intellectio. Tandem sumitur alteratio propria, in quantum est motus successivus sive actus imperfectus habens contrarietatem et latitudinem successive percurrendam.

Dicendum 2do. Alteratio a Philosopho hic lib: 1o T: 23. definitur, N. 439
quod sit motus substantiae completae ab una in aliam passionem, seu passibilem qualitatem contrariam cum latitudine percurrenda. Dicitur 1mo motus substantiae completae: motus quidem loco generis, quia vocabulum hic sumitur stricte, vero et rigorose. [illegible] substantiae completae, ut indicetur alterationem non requiri [illegible] in materia, sicut generatio substantialis, sed in toto

quisito. dicitur 2do mobilis in una et alia passione,
vel passibile quidem, quia motus hic alterationis non terminatur
nisi ad qualitates 3tiae speciei. dicitur 3tio contraria cum
latitudine percurrenda, quibus dicitur non quaslibet qualitates 3tiae
speciei terminare motum alterationis, sed illas tantum,
quae et habent latitudinem percurrendam, et fiunt ex contrario
praeexistente:

N. 340 Dico 3tio. Alteratio motus dicta datur adeoque in 3
species: scilicet in alteratione specialiter dicta sive
physica, in intensione, et remissione. Alteratio physica
est motus terminatus ad qualitatem 3tiae speciei non quomodocunque
sed producendam; imo est qualitatis sensibilis cum expulsione
contrarij, ut q: quando per calefactionem producitur calor ut una,
intensio dein supponit, imo est qualitatis iam productae esse
[illegible] motus, a minus quali ad magis quale ut q: a
minus calido ad maius calidum. remissio econtra est
motus a magis calido ad minus calidum. ex his facile
patet assertio nostra; nam quot sunt species alterationis,
quot sunt termini ad quem alterationis specie distincti; tales termini
sunt 3. quod probatur. nam constat quia motus dicitur a termino ad
quem, non patet. terminus alterationis physicae est qualitas 3tiae speciei;
terminus intensionis est qualitas 3tiae speciei magis intensa,
terminus remissionis est eadem qualitas 3tiae speciei; sed
minus intensa: atqui isti termini sunt specie formaliter
diversi, quod probatur. hinc licet per alterationem physicam intendatur
producatur, imo est qualitas, simulque intendatur, hoc tamen
alterationi physicae est plane per accidens, quia ex se non
quidem intendere non petit. His breviter probatis
Superest quaestio decidenda de motu alterationis, de quo hic
agimus. sit quaerimus, contrarium asserunt [illegible]
Sonemas, Ferrara et [illegible] Complutenses
dicentes: alteratio est quidem motus successivus, attamen

differentem, ita ut quod calefactibile in aliquo instanti acquirit unum gradum caloris paululum quiescat in hac immediate capti. ac deinde in alio instanti rursus acquirat alium gradum, et postea iterum quiescat, et sic semper cum solita quiete in partibus temporis intermediis usque ad finem alterationis, contra quam oppone

Quo. Motus alterationis proprie dictus est motus continuus. Ita N. 441.[us]
ratione: calefactio est alteratio, sed calefactio est motus continuus.
quo [illegible] in prius, motus, quo mobile movetur sine interruptione est continuus: sed per calefactionem lignum calefit absque interruptione. quod [illegible] in prius agens naturale debite applicatum passo capaci agit in illud sine interruptione, sed prius agens naturale v.g. ignis applicari potest alicui corpori debito capaci, v.g. ligno sicco: quod agit in illud sine interruptione, consequenter est continue. Deinde si agens naturale post primum instans in parte temporis quiesceret, tunc in ista parte deberet obstaculum admitti, quod prius, si vero aliqui dicant ibi agens naturale in parte temporis dicti conservari gradum caloris in priori instanti productum, tunc illud inferior. prius agens naturale, priorem gradum caloris conservare, cur non etiam producere novum, nullum enim obstaculum potest assignari.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1o auth: Aristotelis: Th: 1um Cont. Chr: 223 ait: diega re continue alterari valde manifestis adversari est, item Th. a in primum dictione C. 2. 0. A: 8 ait: nullus alius motus est praeter continuus nisi motus localis, quo nota utrumque, alteratio non est motus continuus N. 442.[us]
Resp. agens naturale sic continuum semper agit, si ad effectum passum debite applicatum, quo ratio gloriosae nulla. a. prius: si in pluma et charta v.g. per aerem transmissa, quae quidem semper habet eandem gravitatem, et eodem modo applicatur aeri in quo existit, sed tamen non semper similiter aerem ascendens, descendens nutu ipsi oculis clare data, aliquando habet, aliquando habitu [illegible]

3tio. Juxta nos dicta, ut fiat inteo caloris fiat in
parte temporis, tunc qlbet pars temporis sit divisibilis in infinitum,
gradus caloris in qlibet parte temporis dabuntur in infinitum intendi,
adeoque daretur actu infinitum vel inteo, quod tamen negamus
[?]

N. 440 Resp. ad 1mum. Arlum [?] ad: Th: [?] docere alterationis
motum non esse continuum toto eo tempore, quo res existit, cum
ipsum prius sit motus localis calorum, qui incipit
ab [?] existentia, et absque interruptione ulla continuatur
usque ad extremum individui, idem non impedit, quo minus
fiat continue quamdiu sit sive longo sive brevi tempore.

Resp. ad 2dum. Agens infinitum seu naturale [?] agere
[?] sit debite applicatum, si caetera quoque, quae tam
ex parte medij quam ex parte subjecti ad id requiruntur, debito
modo se habeant, quod in allata instantia certe non
contingit, Aer quippe non est ubique [?] dispositus ageretur,
cum in quibusdam partibus agitetur in quibusdam [?] motus,
hinc ratio sit, aliter densior, vel aliter dispositus, ideo
quod pluma movetur per aërem variae dispositionis, contingit,
ut pluma etiam valde inaequaliter moveatur.

Resp. ad 3tium gradus caloris intendi vel partes temporis
[?], non [?], quae sint divisibiles in infinitum: adeoque
falsum est, quod detur infinitum actu vel inteo.

Artlus 2dus

Unde fiat inteo et remissio qualitatum.

N. 441 Certum Quid sit inteo et remissio in 1mo arlo exposuimus
quomodo autem fiat inteo et remissio, varij inter se oppositi
Authores digladiantur. 1a sententia est Durandi et [?]
antiquorum docentium qualitatem intendi per hoc, quod sors qualitatis
imperfecta expellatur et destruatur, et nova qualitas [?]